

Тетяна Гарматій, доцент ТАНГ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСОБОВОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Метою державної політики розвитку страхового ринку на 2002 рік повинно стати перетворення страхування в ефективну складову соціального захисту населення, створення привабливого і доступного для страхувальників ринку страхових послуг, впровадження в Україні перевірених світовою практикою форм і видів страхування, збільшення впливу страхування на процеси перерозподілу валового внутрішнього продукту.

Незважаючи на помірне зростання обсягів операцій на страховому ринку, галузь забезпечує перерозподіл лише 1,2% валового внутрішнього продукту (аналогічний показник для розвинутих країн – 8 -12%).

Найбільшим попитом користуються послуги з добровільного страхування майна (71% від загального обсягу страхових послуг). Страхування життя в Україні складає найменшу частку на ринку страхових послуг (0,4%), хоча в країнах із розвинутою економікою воно сягає 50 - 60% .

Розвиток ефективного страхового ринку України потребує розв'язання проблем, пов'язаних із страхуванням життя та медичним страхуванням.

Держава, перш за все, повинна бути зацікавленою в розвитку страхування життя.

По-перше, тому що страхування життя є джерелом довгострокових інвестиційних ресурсів, яких так бракує для підйому вітчизняної економіки.

По-друге, тому що страхові компанії із страхування життя доповнюють систему захисту та підтримки рівня життя громадян.

По-третє, значущим фактором ролі держави щодо розвитку страхування життя є створення нових робочих місць, так як страхування життя є однією із найбільш трудомістких галузей, тому що переважна більшість договорів страхування укладається лише при наявності страхового посередника, який проводить з клієнтом персональну і довготривалу роботу.

Розвиток страхування життя значною мірою буде залежати і від самих страховиків: від того, які програми вони зможуть запропонувати, наскільки зможуть відновити довіру до страхування і довести його вигідність безпосередньо для населення.

Для розвитку страхування життя необхідно запровадити такі податкові стимули та пільги:

- страхові платежі по страхуванню життя у підприємств повинні відноситись до витрат;
- із сукупного оподаткованого доходу фізичних осіб виключити страхові платежі, які сплачуються за договорами страхування життя;
- не нараховувати на страхові платежі за договорами страхування життя, які укладені підприємством, відрахування до соціальних фондів;
- при нарахуванні додаткового доходу з прибутку страховика не утримувати прибутковий податок із застрахованих осіб при одержанні цих сум;
- не нараховувати прибутковий податок на страхові виплати, здійснені особам пенсійного віку, а також особам, які отримали їх в результаті втрати працездатності (інвалідам та особам, котрі втратили годувальника).

На наш погляд, таке реформування системи довгострокового страхування життя дозволить мобілізувати значні грошові заощадження громадян з метою збільшення кредитних ресурсів для розвитку економіки.

Важливим видом особового страхування є добровільне медичне страхування, яке забезпечує право кожного громадянина на одержання медичної допомоги.

Добровільне медичне страхування доповнює гарантії, які надаються в рамках соціального забезпечення і соціального страхування до максимально можливих у сучасних умовах стандартів (оплата дорогих видів лікування і діагностики; застосування найбільш сучасних медичних технологій; забезпечення комфортних умов лікування тощо).

Концепція розвитку системи добровільного медичного страхування для своєї реалізації вимагає істотного вдосконалення нормативно-методичної бази. Робота в цьому напрямку може будуватися поетапно, поєднуючи зусилля всіх зацікавлених структур: органів державної влади, страхових організацій та медичних установ.

Необхідним вважається також проведення ряду заходів організаційного характеру, які б забезпечили вирішення наступних найбільш важливих проблем:

- здійснення оподаткування сукупного доходу громадян в разі отримання страхових виплат за договорами добровільного медичного страхування відповідно до бази та ставок, які передбачені до обов'язкового соціального медичного страхування;
- посилення зацікавленості роботодавців у турботі про збереження здоров'я своїх працівників шляхом встановлення економічних стимулів щодо коштів, які направлятимуться підприємствами на добровільне медичне страхування;
- законодавче врегулювання питання щодо можливості юридичними особами (роботодавцями) включення витрат на сплату страхових платежів за договорами добровільного медичного страхування своїх працівників до складу собівартості продукції.